

Ўзбекистон Республикаси
Ёшлар сиёсати ва спорт вазирлиги
хайъат мажлисининг

2023 йил “ ____ ” майдаги
_____-сон
қўшма қарорига **1-илова**

Ўзбекистон маданият,
спорт ва туризм ходимлари
касаба уюшмаси Республика кенгаши
Ижроия қўмитасининг
2023 йил “ ____ ” майдаги
_____-сон
қўшма қарорига **1-илова**

**Ўзбекистон Республикаси Ёшлар сиёсати ва спорт вазирлиги ҳамда Ўзбекистон
маданият, спорт ва туризм ходимлари касаба уюшмаси
Республика кенгаши ўртасида ижтимоий-иқтисодий масалалар бўйича
2023-2025 йиллар учун
ТАРМОҚ ЖАМОА КЕЛИШУВИ**

I. УМУМИЙ ҚОИДАЛАР

1. Ўзбекистон Республикаси Ёшлар сиёсати ва спорт вазирлиги (бундан буён-**Вазирлик**) ва Ўзбекистон маданият, спорт ва туризм ходимлари касаба уюшмаси Республика кенгаши (бундан буён-**Республика кенгаши**) ижтимоий шерикликни ривожлантириш мақсадида ходимларнинг меҳнат, иш ҳақи, уларнинг иш билан бандлиги ва ижтимоий кафолатлари борасида музокаралар олиб бориш, келишув ва жамоа шартномаларини тузиш ҳуқуқини тан олади ҳамда ушбу тармоқ жамоа келишувининг тарафлари бўлиб ҳисобланади.

2. Мазкур Тармоқ жамоа келишуви (бундан буён-**Келишув**) Ўзбекистон Республикаси Конституцияси, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси, Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси ва Ўзбекистон Иш берувчилари конфедерацияси ўртасида тузилган Бош жамоа Келишуви ва бошқа қонун ҳужжатлар асосида ишлаб чиқилган бўлиб, ундаги шартлар Вазирлик ва тизим ташкилотларда (кейинчалик-**ташкилот**) барча ходимлар ва иш берувчиларга нисбатан татбиқ этилади.

II. ТАРАФЛАРНИНГ ҲАМКОРЛИҚДАГИ МАЖБУРИЯТЛАРИ

3. Мазкур **Келишув** ҳуқуқий ҳужжат бўлиб, уни бажариш тарафлар ва уларнинг тизимидаги барча ташкилотлар учун мажбурий бўлиб, унинг амал қилиши вакиллари ушбу келишувни тузган ходимлар ва иш берувчиларга нисбатан татбиқ этилади.

4. Иш берувчилар ва касаба уюшмаси қўмитаси раислари ташкилотларда мазкур **Келишув**даги мажбуриятларни бажарилишини таъминлайдилар.

5. **Келишув** Вазирлик тизимидаги барча ташкилотларда жамоа шартномаларини тузиш учун асос бўлади ва ҳеч бир келишувнинг шартлари ходимларнинг аҳволини мазкур **Келишув**га нисбатан ёмонлаштириши мумкин эмас.

6. Тарафлар келишдики, жамоа шартномалари ташкилотларнинг барча иш берувчилари ва ходимларига ҳамда уларнинг вакилларига татбиқ этилади. Ушбу **Келишув** асосида, жамоа шартномалари қабул қилинади ва имзоланади.

7. Тармоқ жамоа келишуви ва жамоа шартномаларини бажариш яқунлари ташкилотларининг меҳнат жамоаларининг умумий йиғилишларида (конференцияларида) ҳар йилнинг 1 апрелидан кечиктирмасдан кўриб чиқилади.

8. Ўзбекистон Республикаси Меҳнат кодексининг тегишли моддасига мувофиқ, касаба уюшма ташкилотлари меҳнат тўғрисидаги қонун ҳужжатлари ва меҳнатни муҳофаза қилиш қоидаларига риоя этилишини текшириш ҳамда назорат қилишни амалга оширадилар. Касаба уюшмаси вакилларининг тизимдаги муассасаларда ушбу масала юзасидан фаолиятни олиб боришларига тўсқинлик қилинмайди.

9. Янги тахрирдаги Меҳнат кодексини амалиётга кенг жорий қилиш борасида куйидагиларни биргаликда амалга ошириш:

меҳнат соҳасидаги қонун ҳужжатларини қайта кўриб чиқиш;

ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш ёки янги нормаларни қабул қилиш бўйича таклифлар киритиш;

10. Вазирлик Республика кенгаши билан ҳамкорликда тизимдаги раҳбарлар, кадрлар бўлими мутахассислари, ҳуқуқшунослар ҳамда касаба уюшмаси қўмитаси раислари учун тизимли равишда меҳнат қонунчилигини бузилишларини олдини олиш ва меҳнат муносабатларини тартибга солиш масалаларида ўқув-семинарларни ташкил қилади.

11. Иш берувчилар ва касаба уюшмалари ўртасида ижтимоий-меҳнат масалалари бўйича маслаҳатлашувлар ўтказиш тизими йўлга қўйилади.

12. Тарафлар долзарб ижтимоий-иқтисодий масалаларни муҳокама қилиш учун касаба уюшмаси фаоллари ва **Вазирлик** вакиллари билан Давра суҳбатларни ташкил этади.

13. Тарафлар касаба уюшмалари ва иш берувчиларнинг қонуний ҳуқуқларига риоя этадилар ҳамда уларнинг фаолият кўрсатишида тўсқинлик қилмайдилар.

14. Халқаро Меҳнат Ташкилотининг “Корхоналарда меҳнаткашлар вакилларининг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш ва уларга бериладиган имкониятлар тўғрисида” ги 135-Конвенциясига, шунингдек Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлигида 1995 йил 18 декабрда 196 рақам билан рўйхатга олинган “Меҳнат муҳофазаси бўйича вакил ҳақида Низом” нинг 12-бандига биноан ходимларнинг куйидаги тоифалари мазкур келишув мақсадларида Меҳнаткашлар вакиллари деб эътироф этиладилар ва ҳамкорлик қиладилар:

а) сайлаб қўйиладиган касаба уюшма органлари аъзолари;

б) меҳнатни муҳофаза қилиш бўйича вакиллар;

в) меҳнат **низолари** комиссиясининг касаба уюшмасидан сайланган аъзолари.

15. Тарафлар Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенатининг 2017 йил 4 октябрдаги “Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатларига ва халқаро меҳнат стандартларига мувофиқ фуқароларнинг кафолатланган меҳнат ҳуқуқларини таъминлашга доир чора-тадбирларни кучайтириш тўғрисида” СҚ-231-III-сонли қарори ижросини сўзсиз таъминлайдилар.

16. Вазирлик Республика кенгаши билан ҳамкорликда тасарруфидаги ташкилотлар раҳбарияти билан касаба уюшмаси қўмиталари ўртасида жамоа шартномалари тузилишида амалий ёрдам кўрсатади.

Уларнинг бандларига ходимларнинг касбий, ижтимоий-иқтисодий, ҳуқуқий ва интеллектуал манфаатларини ҳимоя қилишнинг энг долзарб масалаларни киритилишига эришади ҳамда бажарилишини назорат қилади.

17. Тарафлар касаба уюшмаси аъзолик бадалларини ходимнинг ёзма розилиги билан бухгалтерия орқали пул ўтказиш йўли билан тегишли касаба уюшмаси органининг ҳисоб рақамига ўтказиш тартибини сақлаб қолишни мақсадга мувофиқ деб ҳисоблайдилар.

Ўрта махсус, касб-хунар ўқув юртларининг ўқувчилари, олий ўқув юртларининг кундузги бўлими талабалари, уч ёшгача боласини парваришлаш билан банд булган аёллар аъзолик бадали тулашдан озод этиладилар.

18. Тарафлар тизимдаги ташкилотлар учун ижтимоий – меҳнат, меҳнат ҳуқуқлари ва манфаатларини ҳимоялаш бўйича ишлаб чиқиладиган меъёрий ҳужжатларни тайёрлашда ҳамкорлик қилади.

19. Вазирлик Ҳайъат қарорларини, тегишли норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни Республика кенгашига юборилишини таъминлайди ҳамда тармоқ ходимларининг ижтимоий-иқтисодий, ҳуқуқий ҳимоясига тааллуқли масалалар муҳокама этиладиган йиғилишларига Республика кенгаши вакилларини таклиф қилади.

20.Вазирлик Ўзбекистон Республикаси Меҳнат кодексининг 45-моддасида белгилаб берилган “Иш берувчиларнинг ходимлар вакилларининг фалоиятини амалга ошириш учун шароитлар яратишга доир мажбуриятлари” талаблари бажарилишини таъминлайди.

21.Вазирлик «Қасаба уюшмалари тўғрисида» ги Қонунга биноан жойларда қасаба уюшма кўмиталарининг фаолият юритиш учун иш берувчилар томонидан шароит яратиб берилишини таъминлайди;

- қасаба уюшмалари органлари таркибига сайланган ва ишлаб чиқаришдаги ишидан озод этилмаган шахсларга қасаба уюшмаларига оид мажбуриятларини иш вақтида бажариши учун вақт бериши. Бунда қасаба уюшмаларига оид мажбуриятларни бажариш вақти иш ҳафтаси соатлари сонининг 30 фоизидан кам бўлмаслиги керак.

22.Вазирлик ҳамда унинг тасарруфидаги ташкилотлар ходимларини аттестациядан ўтказиш комиссияси таркибига қасаба уюшмаси вакили киритилишини таъминлайди.

23.Ходимларнинг ижтимоий-иқтисодий ҳуқуқ ва манфаатларига дахлдор бўлган норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар ҳамда техник жиҳатдан тартибга солиш соҳасидаги норматив ҳужжатлар лойиҳалари тегишли қасаба уюшмаси ташкилоти билан келишиб қабул қилинади.

24.Вазирликда кадрлар ва уларга бўлган эҳтиёжнинг истиқболли режаларини, кадрлар тайёрлаш ва сифатини ошириш, ёши, кўнимсизлиги, мавжуд мутахассисликлар бўйича етишмаслигини ҳисобга олган ҳолда мониторинг ташкил қилиш ишларида қасаба уюшмаси вакилининг иштирокини таъминлайди.

25.Тармоқда ижтимоий шерикликни таъминлаш учун:

- Республика Кенгаши раисини вазирлик коллегияси аъзолигига киритилишини;
- Вазирлик вакили тармоқ қасаба уюшмаси ижроия кўмитаси аъзолигига киритилиши;
- тармоқ қасаба уюшмасининг Қорақалпоғистон Республикаси, Тошкент шаҳри ва вилоятлар бўйича масъул ташкилотчиларини Қорақалпоғистон Республикаси Ёшлар сиёсати ва спорт вазирлиги, Тошкент шаҳар Ёшлар сиёсати ва спорт бошқармаси ва вилоятлар Ёшлар сиёсати ва спорт бошқармалари коллегияси таркибига киритилиши;
- қасаба уюшма бошланғич кўмиталари, бирлашган кўмиталари ва туман, шаҳар кенгашлари раисларини тегишли ташкилотларнинг бошқарув органларига киритилиши таъминланади.

Тарафлар томонидан бандликнинг беқарор турларида банд фуқаролар ҳуқуқлари таъминланишига кўмаклашилади.

26.Қасаба уюшма ташкилотлари ўз устав фаолиятини амалга ошириш учун иш берувчилардан ходимларнинг ижтимоий-иқтисодий ҳуқуқ ва манфаатлари масалалари юзасидан бепул ахборот олиш ҳуқуқига эга.

27.Вазирлик ва унинг тасарруфидаги ташкилотларда янги ишга қабул қилинган ходимлар қасаба уюшма кўмитаси раиси томонидан суҳбатдан ўтади.

28.Вазирлик ва унинг тасарруфидаги ташкилотларда иш берувчилар қасаба уюшмаси ташкилоти учун зарур иш шароитларини яратади, кабинет ва керакли жиҳозлар билан таъминлайди.

29.Тизимда call-марказлар, “Ишонч телефонлари” ва Ижтимоий тармоқлардаги саҳифалар фаолиятини кенгайтириш орқали ижтимоий-меҳнат масалалари юзасидан аҳоли билан қайта алоқа механизмини янада такомиллаштириш ишлари олиб борилади.

30.Халқаро меҳнат ташкилотининг Ўзбекистон Республикаси томонидан ратификация қилинган Конвенциялари талаблари бажарилиши устидан тизимдаги барча ташкилотларда мониторинг олиб бориш.

31.Тизим ташкилотларида илмий асосланган меҳнат меъёрларини ишлаб чиқиш учун шарт-шароит яратиш орқали меъёрий негизни ривожлантириш ишлари давом эттирилади. Тизимдаги иш берувчилар томонидан Халқаро меҳнат ташкилотининг «Бирлашмалар эркинлиги ва қасаба уюшмаларига бирлашиш ҳуқуқини ҳимоя қилиш тўғрисида»ги 87-сонли

конвенциясига мувофиқ, ташкилотларда ходимлар вакилларининг эркин фаолият кўрсатиши учун барча шароитлар яратилади.

32.Вазирлик тизимидаги малака ошириш институтлари ва марказларининг ўқув дастурларига «Халқаро ва миллий меҳнат стандартлари» мавзусида таълим курсларини киритиш.

III. МЕҲНАТ ШАРТНОМАСИ, БАНДЛИК КАФОЛАТЛАРИ

33.Ижтимоий шериклик тамойили асосида фаолият олиб боришда меҳнат шартномасининг мазмуни, уни тузиш ва бекор қилиш тартиби Ўзбекистон Республикаси Меҳнат кодексига мувофиқ белгиланади. Меҳнат қонунчилигига кўра ходимнинг мазкур **Келишув** ва жамоа шартномаларида белгиланган ҳуқуқлари ва кафолатлари даражасини пасайтирадиган меҳнат шартномаси шартлари ҳақиқий ҳисобланмаслиги ва қўлланиши мумкин эмаслиги эътиборга олинади.

Олий, касб-хунар таълими муассасалари битирувчилари, Ўзбекистон Республикаси Қуролли Кучлари сафидан муддатли ҳарбий хизматдан кайтган шахслар, ёшлар, вояга етмаган фарзандлари бор аёллар, ногиронлиги бор шахслар ва ижтимоий ҳимояга муҳтож аҳоли қатламларининг бошқа тоифалари ишга жойлаштирилишига ҳар томонлама қўмаклашилади.

Ногиронлиги сабабли ногиронлиги бўлган шахс билан меҳнат шартномаси тузишни ёки ишда унинг юқори лавозимга кўтарилишини рад этишга, у билан тузилган меҳнат шартномасини иш берувчининг ташаббусига кўра бекор қилишга йўл қўйилмайди. (МКнинг 425- моддаси).

Меҳнат вазифаси спорт мусобақаларига тайёргарлик кўришдан ва спорт мусобақаларида иштирок этишдан иборат бўлган ходимларнинг меҳнат муносабатлари МКнинг 503-моддаси асосида тартибга солинади.

34.Касаба уюшмаси органи таркибига сайланган ва ишлаб чиқаришдаги ишидан озод этилмаган ходимларга - шу органнинг розилигисиз;

ташкилот бўлинмаларидаги касаба уюшмалари органларининг раҳбарларига -тегишли касаба уюшмаси органининг розилигисиз;

ташкилотдаги касаба уюшмалари органларининг раҳбарларига - тегишли касаба уюшмалари бирлашмасининг розилигисиз интизомий жазо берилиши мумкин эмас.

Касаба уюшмалари органлари таркибига сайланган ва ишлаб чиқаришдаги ишидан озод этилмаган шахслар билан меҳнат шартномасини иш берувчининг ташаббусига кўра бекор қилишга меҳнат шартномасини бекор қилишнинг умумий тартибига риоя этишдан ташқари, улар аъзо бўлган касаба уюшмаси органининг розилиги олдиндан олинган ҳолда йўл қўйилади, ташкилот касаба уюшмаси органининг раиси билан меҳнат шартномасини иш берувчининг ташаббуси билан бекор қилишга эса бундан ташқари тегишли касаба уюшмалари бирлашмасининг шундай розилиги олинган тақдирда йўл қўйилади.

35.Ишлаб чиқаришдаги ишидан озод этилган ҳолда касаба уюшмаси органига сайлаб қўйилган ходимларга уларнинг сайлов ваколатлари тугаганидан сўнг аввалги иши (лавозими) берилади, бундай иш (лавозим) мавжуд бўлмаган тақдирда эса ўша ташкилотда ёки ходимнинг розилиги билан бошқа ташкилотда аввалгисига тенг бошқа иш (лавозим) берилади.

36.Касаба уюшмалари органларига сайланган ва ишлаб чиқаришдаги ишидан озод этилмаган ходимларга иш берувчининг ташаббусига кўра интизомий жазо беришга, улар билан меҳнат шартномасини бекор қилишга, шунингдек касаба уюшмалари органлари таркибига сайланган ходимлар билан меҳнат шартномасини уларнинг сайлов ваколатлари

тугаганидан кейин икки йил ичида иш берувчининг ташаббусига кўра бекор қилишга маҳаллий меҳнат органининг олдиндан розилигини олмасдан туриб йўл қўйилмайди.

37.Вазирликда тузилмавий ўзгаришлар амалга оширилаётганида ногиронлар, вояга етмаган болалари бор аёллар ва пенсия ёшига яқинлашиб қолган ходимларнинг иш жойи мумкин қадар сақлаб қолинади.

38.Касаба уюшмаси қўмитаси ходим билан меҳнат шартномасини бекор қилишга розилик бериш масаласи бўйича қабул қилган қарори ҳақида иш берувчига ёзма равишда хабар бериши керак, бундай хабар меҳнат шартномасини бекор қилиш ҳуқуқига эга бўлган мансабдор шахснинг ёзма тақдимномаси олинган кундан бошлаб ўн кунлик муддат ичида маълум қилинади.

39.Иш берувчи ходим билан меҳнат шартномасини тузиш пайтида, уни (имзо қўйиш йўли билан) ташкилотнинг Низоми, жамоа шартномаси, ички меҳнат тартиби қоидалари, ходимнинг меҳнат вазифаларига тааллуқли ҳаракатдаги бошқа меъёрий ҳужжатлар билан таништиради ҳамда меҳнат шартномасида ва жамоа шартномасида белгиланган мавжуд меъёрлар билан ҳамоҳанглигини таъминлайди (таътил, иш вақти ва бошқалар).

40.Якка тартибдаги меҳнатга оид муносабатлар меҳнат шартномаси асосида юзага келади. Танлов бўйича эгалланиши лозим бўлган лавозимни эгаллаш учун танловдан ўтиш натижасида шартнома асосидаги якка тартибдаги меҳнатга оид муносабатлар юзага келади.

Якка тартибдаги меҳнатга оид муносабатлар қонунчиликда ва меҳнат ҳақидаги бошқа ҳуқуқий ҳужжатларда ёки ташкилот уставида (низомида) назарда тутилган ҳолларда лавозимга тайинлаш ёки лавозимга тасдиқлаш натижасида меҳнат шартномаси асосида юзага келади.

41.Меҳнат кодексининг 129-моддасида кўрсатилган ходимлар ишга қабул қилинганда дастлабки синов белгиланмайди:

42.Ходим МК-136 моддаси талабига асосан меҳнат шартларини ўзгартиришни талаб қилишга ҳақли. Ходимнинг ташаббуси билан уни вақтинча бошқа ишга ўтказиш сабаблари рўйхати ва бошқа ишга ўтказилганда меҳнатга ҳақ тўлаш шартлари жамоа шартномаларида белгиланади.

43.Иш берувчининг ташаббуси билан ходимни бошқа ишга ўтказиш муддатининг чегараси, меҳнат ҳақининг аниқ миқдорлари, шунингдек ишлаб чиқариш зарурияти деб ҳисобланадиган ҳолатлар жамоа шартномаларига киритилади.

44.Вазирликда ходимларни оммавий равишда ишдан озод этиш эҳтимоли тўғрисида камида икки ой олдин **Республика кенгашига** ахборот тақдим этиш ва ишдан озод этиш оқибатларини енгиллаштиришга қаратилган маслаҳатли ишларни амалга оширади.

Ўзбекистон Республикаси “Аҳоли бандлиги тўғрисида”ги Қонунининг 18-моддасига биноан, ходимларининг умумий сони 100 кишидан ортиқ бўлган ташкилотлардан рўйхатдаги ходимлар ўртача сонининг 10 ва ундан ортиқ фоизи ишдан бўшатилиши ходимларни оммавий равишда ишдан бўшатиш деб ҳисобланади.

Ходимларнинг умумий сони 100 кишидан кам бўлган ташкилотларда эса, рўйхатдаги ходимлар ўртача сонининг 15 ва ундан ортиқ фоизи ишдан бўшатилиши ходимларни оммавий равишда ишдан бўшатиш деб ҳисобланади.

45.Иш берувчи юридик шахсларнинг қайта ташкил этилиши, шунингдек МКнинг 144-модда иккинчи қисмида кўрсатилган асослар бўйича ишдан бўшатишга ҳодимларнинг қонуний ҳуқуқларига риоя этилиши, уларни қайта ўқитилиши, малакасини оширилиши ва ишга жойлаштирилишини чорасини кўради.

46.Қонунчилик ҳужжатларида белгиланган тартибда ходимларнинг меҳнат шартномасини касаба уюшмаси қўмитасининг олдиндан розилигини олмай туриб иш берувчининг ташаббуси билан бекор қилишга йўл қўйилмайди.

47.Мехнат шартномаси иш берувчининг ташаббусига кўра қуйидаги ҳолларда бекор қилинганда касаба уюшмаси қўмитасининг розилиги талаб этилмайди:

-ташкилот (унинг алоҳида бўлинмаси) ўз муассисларининг (иштирокчиларининг) ёки таъсис ҳужжатлари билан бунга ваколат берилган юридик шахс органининг қарорига биноан тугатилганлиги муносабати билан;

- мехнат кодексининг 161-моддаси, иккинчи қисмида кўрсатилган асослардан бирига кўра ташкилот раҳбари, алоҳида таркибий бўлинма раҳбари билан;

-ташкилот мулкдори ўзгарганлиги муносабати билан ушбу Кодекс 489-моддаси биринчи қисмининг 1-бандига мувофиқ ташкилот раҳбари, унинг ўринбосарлари, бош бухгалтер ва ташкилотнинг алоҳида бўлинмаси раҳбари билан.

48.Касаба уюшмаси қўмитаси ходим билан мехнат шартномасини бекор қилишга розилиги масаласи бўйича қабул қилинган қарор ҳақида иш берувчининг ёзма тақдимномаси олинган кундан эътиборан ўн кунлик муддатда иш берувчига хабар қилиши керак. Агар кўрсатилган муддат тугаганидан кейин касаба уюшмаси қўмитаси қабул қилинган қарор ҳақида хабар қилмаса, иш берувчи ходим билан тузилган мехнат шартномасини касаба уюшмаси қўмитасининг розилигисиз бекор қилишга ҳақли (МКнинг 164-моддаси).

49.Мехнат шартномасини иш берувчининг ташаббусига кўра бекор қилишга розилик сўраб киритилган тақдимнома касаба уюшмаси қўмитасида Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси Кенгаши Ижроия қўмитасининг 2021 йил 19 мартдаги 2-37”с сонли қарори билан тасдиқланган “Касаба уюшмаси органида иш берувчининг тақдимномасини кўриб чиқиш тартиби” асосида кўриб чиқилиши таъминланади.

50.Ходимлар аттестациядан ўтказилиши бўйича камида 2 ой олдин огоҳлантирилади, камида 1 ой олдин назарда тутувчи қоидалар ва таҳминий саволлар билан таништирилади. Аттестациядан ўтказиш тартиби тўғрисидаги Низом Республика Кенгаши билан келишиб тасдиқланади.

IV. ИШ ВАҚТИ ВА ДАМ ОЛИШ ВАҚТИ

51.Ўзбекистон Республикаси Мехнат кодексига мувофиқ, Вазирлик тизимида иш ҳафтасининг қуйидаги муддатлари қабул қилинади:

а) нормал мехнат шароитларидаги ишларда банд бўлган ходимлар учун - ҳафтасига 40 соат;

б) 16 ёшдан 18 ёшгача бўлган ходимлар учун – ҳафтасига 36 соат;

в) I ва II-гурӯх ногирони бўлган ходимлар учун – ҳафтасига 36 соат;

г) 3 ёшгача боласи бор аёллар учун – ҳафтасига 35 соат.

Иш кунининг бошланиш ва тугаш вақти ички мехнат тартиби қоидаларида белгилаб қўйилади.

Ногирон ёки бетоб оила аъзосини парваришлайётган ходимлар учун ҳам қисқартирилган иш вақтлари белгиланади.

52.Ноқулай мехнат шароитларидаги ишларда банд бўлган ходимлар рўйхати ва улар учун иш вақтининг 36 соатдан ошмайдиган қисқартирилган муддати жамоа шартномаларида белгиланади.

53.Ходим билан иш берувчи ўртасидаги келишувга биноан тўлиқсиз иш куни ёки иш ҳафтаси белгилаб қўйилиши мумкин. Ҳомиладор аёлнинг, ўн тўрт ёшга тўлмаган боласи (ўн олти ёшга тўлмаган ногирон боласи) бор аёлнинг, шу жумладан ҳомийлигида шундай боласи бор аёлнинг ёки оиланинг бетоб аъзосини парвариш қилиш билан банд бўлган ходимнинг илтимосига кўра, иш берувчи тиббий хулосага мувофиқ уларга тўлиқсиз иш куни ёки тўлиқсиз иш ҳафтаси белгилайди.

54.Иш берувчининг фармойиши ёки буйруғи бўйича, ишлаб чиқариш заруриятларидан келиб чиққан ҳолда, айрим ходимларни дам олиш ва байрам кунлари ишга жалб этишга, жамоа шартномасида белгиланган тартибда йўл қўйилади.

55. Ходимга мазкур ташкилотда ёки тармоқда ишлаган ҳар беш йил учун давомийлиги икки календарь кун бўлган, бироқ жами саккиз календарь кундан кўп бўлмаган ҳар йилги қўшимча меҳнат таътили берилади. Агар ходим иш берувчининг таклифига кўра ишга қабул қилинган бўлса, қўшимча меҳнат таътилини олиш ҳуқуқини берувчи иш стажига бошқа иш берувчидаги иш стажи ҳам ҳисобга олинади. Ушбу кафолат қонунчиликда ўзига иш стажи учун ҳар йилги узоқроқ қўшимча меҳнат таътиллари берилиши назарда тутилган ходимларга нисбатан татбиқ этилмайди (МКнинг 220-моддаси).

56. Меҳнат шароити ноқулай ва ўзига хос бўлган ишларда банд бўлганлик учун Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2014 йил 15 сентябрдаги 263-сонли Қарори билан тасдиқланган «Иш ўринларини меҳнат шароитлари ва асбоб-ускуналарнинг жароҳатлаш хавфлилиги юзасидан аттестациядан ўтказиш тартиби тўғрисидаги низом»га мувофиқ иш жойларини аттестация қилиш натижаларига кўра 3 кундан 12 кунгача;

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1997 йил 11 мартдаги 133-сонли Қарорига биноан меҳнат шароити ўзига хос бўлган ишлар учун, шунингдек ўта зарарли ва ўта оғир меҳнат шароити учун 12 кундан 24 кунгача қўшимча йиллик меҳнат таътиллари берилади.

Қонунчиликда белгилангандан ташқари асосий ва қўшимча таътилларни олиш ҳуқуқини берадиган даврлар, таътилларни бериш вақти бўйича имтиёзлари, таътиллар муддати ва ҳақини тўлаш жамоа шартномалари ва бошқа локал ҳужжатларда белгиланади.

Ҳар йилги меҳнат таътилларининг жадвали календар йил бошланишидан аввал иш берувчи томонидан касаба уюшмаси қўмитаси билан келишувга кўра тасдиқланади.

57.Ходимлар МКнинг 229-моддасида кўрсатилган ҳолларда ҳар йилги меҳнат таътилини узайтириш ёки бошқа муддатга кўчириш ҳуқуқига эга:

вақтинча меҳнатга қобилиятсизлик даврида;

хомиладорлик ва туғиш таътилининг муддати бошланганда;

ҳар йилги меҳнат таътили ўқув таътилига тўғри келиб қолганда;

давлат ёки жамоат мажбуриятларини бажараётганда, агар қонунчиликда бундай мажбуриятларни бажариш учун ишдан озод этиш назарда тутилган бўлса;

жамоа шартномасида назарда тутилган бошқа ҳолларда.

58.Ходимларга қуйидаги ҳолларда ҳақ тўланадиган қўшимча ижтимоий таътиллар берилади:

- фарзанд туғилганида отага икки иш куни;

- оила қуриш муносабати билан уч иш куни;

- яқин қариндошларининг дафн маросимига уч иш куни.

Яқин қариндошлар деб ходимнинг ота-оналари, ака-укалари, опа-сингиллари, ўғил ва қизлари, турмуш ўртоғи, шунингдек турмуш ўртоғининг ота-оналари, ака-укалари, опа-сингиллари ҳисобланадилар.

Ходимнинг аризасига биноан унга иш ҳақи сақланмаган ҳолда таътил берилиши мумкин, унинг муддати ходим билан иш берувчи ўртасидаги келишувга биноан белгиланади, лекин у **иш ҳақи сақланмайдиган охириги таътил берилган кундан эътиборан календарь йил давомида узлуксиз ёки жамланган ҳолда уч ойдан ошмаслиги керак.**

59.Ходимга иш ҳақи қисман сақланадиган таътил бериш ва унинг давомийлиги тўғрисидаги масала ҳар бир муайян ҳолда меҳнат шартномаси тарафларининг келишувига кўра ҳал этилади. Ходимнинг унга бундай таътил берилишига розилиги иш берувчига ёзма ариза бериш орқали билдирилади.

Қисман сақланадиган иш ҳақининг миқдори ва ҳар йилги меҳнат таътилини олиш ҳуқуқини берадиган иш стажига иш ҳақи қисман сақланадиган таътилни қўшиш ёки қўшмаслик тўғрисидаги масала жамоа шартномасида белгиланади.

60. Қуйидаги ходимларга уларнинг хоҳишига кўра, иш ҳақи сақланмаган ҳолда муқаррар тартибда таътил берилади:

- 1941-1945 йиллардаги уруш қатнашчиларига ва имтиёзлари жиҳатидан уларга тенглаштирилган шахсларга - ҳар йили ўн тўрт календарь кунга қадар;

- ишлаётган I ва II гуруҳ ногиронларига - ҳар йили ўн тўрт календарь кунга қадар;

- икки ёшдан уч ёшгача бўлган болани парвариш қилаётган ота-онанинг бирига (отанинг ўрнини босувчи шахсга), **бувсига, бобосига ёки бошқа қариндошига;**

- ўн икки ёшга тўлмаган икки ва ундан ортиқ нафар болани ёки ўн олти ёшга тўлмаган ногиронлиги бўлган болани тарбиялаётган ота-онанинг бирига (отанинг ўрнини босувчи шахсга) — ҳар йили ўн тўрт календарь кунгача;

қонунчиликда ва меҳнат ҳақидаги бошқа ҳуқуқий ҳужжатларда, шунингдек меҳнат шартномаси шартларида назарда тутилган ҳолларда бошқа ходимларга (МК 242-моддаси). .

V. МЕҲНАТГА ҲАҚ ТўЛАШ, ИЖТИМОЙ КАФОЛАТЛАР, ИЖТИМОЙ ҲИМОЯ

61. Вазирлик тизимида меҳнатга ҳақ тўлаш Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси томонидан тасдиқланган Ягона тариф сеткасига асосан амалга оширилади. Меҳнат ҳақи қонун ҳужжатлари билан белгиланган меҳнатга ҳақ тўлашнинг энг кам миқдоридан оз бўлиши мумкин эмас ва унинг энг кўп миқдори бирон бир тарзда чекланмайди.

Меҳнатга ҳақ тўлаш жамоа шартномалари орқали тартибга солинади.

Меҳнатга ҳақ тўлаш фондининг асосий ва қўшимча қисмлари ўртасидаги мақбул нисбатни жамоа музокаралари натижасида ўрнатилиши таъминланади.

Иш ҳақидан қонунчиликда кўзда тутилмаган ҳолатларда ушлаб қолишга йўл қўйилмайди.

Тизимда илмий асосланган меҳнат меъёрларини ишлаб чиқиш учун шарт-шароит яратиш орқали меъёрий негизни ривожлантириш ишлари давом эттирилади.

62. Ходимларнинг лавозим маошлари Ўзбекистон Республикасининг қонун ҳужжатларига асосан белгиланган тартибда ошириб борилади.

63. Ўзбекистон Республикаси Меҳнат кодексининг 253-моддаси асосида меҳнатга ҳақ тўлашнинг ҳар ярим ойда бир мартадан кам бўлмаслиги ва иш ҳақини ўз вақтида тўланиши учун ташкилот раҳбари шахсан жавобгар ҳисобланади.

64. Тизимдаги ташкилотларда иш ҳақининг ҳамда стипендияларнинг ўз вақтида ва тўлиқ берилиши учун иш берувчи шахсан жавобгар ҳисобланади.

Қарздорлик мавжуд бўлган ҳолларда Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси Кенгашининг 2014 йил 19 апрелдаги 16-15 сонли “Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси тизимидаги касаба уюшма органлари томонидан иш ҳақи ўз вақтида тўланиши устидан жамоатчилик назоратини олиб бориш тартиби” тўғрисидаги Раёсат қарорига кўра иш олиб борилади.

65. Бир йўла бир неча касбда (лавозимда) ишлаганлик, ўриндошлик асосида ишлаганлик учун, хизмат кўрсатиш доираси кенгайганлиги, бажариладиган ишлар ҳажми орگانлиги учун ходимларнинг меҳнат ҳақи миқдори меҳнат шартномаси тарафлари ўртасидаги келишувга кўра белгиланади.

Иш ҳақидан қонунчиликда кўзда тутилмаган ушлаб қолишларга йўл қўймаслик чоралари кўрилади.

Хўжалик ҳисобидаги ташкилотларда ходимлар меҳнатига ҳақ тўлашни ташкил этиш учун асос сифатида Ягона тариф сеткасининг оширилган тариф коэффициентларини белгилашни

жамоа шартномалари ва келишувлари орқали амалга оширилади. Тизимдаги бюджет ташкилотларда шунингдек хўжалик ҳисобидаги корхона ва ташкилотларда нархларнинг ўзгариб боришига, инфляция даражасига мутаносиб равишда меҳнат ҳақи миқдори оширилиши инobatга олиб борилади.

Меҳнатга ҳақ тўлаш фондининг тариф қисми ва тарифга қўшимча қисми ўртасидаги мақбул нисбатни давлат томонидан ва жамоа шартномалари воситасида ўрнатилиши таъминланади.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2019 йил 6 сентябрдаги 743-сонли қарори билан тасдиқланган “Туман коэффицентлари, шунингдек, йиллик қўшимча таътилнинг энг кам муддати қўлланиладиган табиий-иқлим шароитлари оғир ва ноқулай бўлган жойлар рўйхати”да кўрсатилмаган табиий-иқлим шароитлари оғир ва ноқулай бўлган айрим жойларда ишлаганлик учун устамалар ва қўшимча таътиллار қўлланилиши тўғрисидаги шартларни нобюджет ташкилотларининг жамоа келишувлари ва шартномаларида назарда тутилиши мумкин.

Зарурат бўлганда Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2019 йил 6 сентябрдаги 743-сон қарори билан тасдиқланган “Ишларнинг айрим технологик турлари, ишлаб чиқаришлар ва иқтисодий фаолият турлари бўйича ишчиларнинг тариф ставкаларини оширишнинг тармоқ коэффицентларини қўллаш тартиби ва уларнинг миқдорлари тўғрисида Низом” талаблари тадбиқ қилинади.

Кўчма ва қатнаш тусидаги ишлар учун устамалар белгиланадиган ходимлар касблари ва лавозимлари рўйхати, шунингдек, устамалар миқдори иш берувчилар томонидан касаба уюшмаси қўмитаси билан келишган ҳолда белгиланишини ва жамоа шартномасида кўрсатилиши таъминланади.

Бандлик ва меҳнат муносабатлари вазирлиги, Молия вазирлиги, ҳамда Ўзбекистон автомобиль транспорти агентлигининг 2019 йил 22 январдаги 2-2019/ҚҚ, 9 ва 1/103-сон қарори билан тасдиқланган (рўйхат рақами 3130, 2019 йил, 23 январь) “Автомобиль транспорти ҳайдовчилари меҳнатига ҳақ тўлашнинг умумий шартлари тўғрисидаги Низом” талабларини тадбиқ қилинади.

66. Меҳнатга ҳақ тўлашнинг энг кам миқдорига риоя этилиши, меҳнатга ҳақ тўлаш тизимлари касаба уюшмаси қўмиталари билан келишувга биноан белгиланиши, иш ҳақидан қонунчиликда кўзда тутилмаган ушлаб қолишларга йўл қўйилмаслиги устидан давлат ва жамоатчилик назоратини ўрнатиш.

67. Иш берувчи томонидан иш ҳақини ва бошқа тўловларни тўлаш муддати бузилган тақдирда, уларни тўлов муддатидан кейинги кундан эътиборан то ҳақиқатда ҳисоб-китоб қилинган кунни ўз ичига олган муддатгача ҳар бир кечиктирилган кун учун Ўзбекистон Республикаси Марказий банкининг ўша вақтда амалда бўлган қайта молиялаштириш ставкасидан келиб чиққан ҳолда фоизлар (пулли компенсация) билан бирга тўланишини давлат ва касаба уюшмалари меҳнат инспекциялари томонидан назоратга олиш.

68. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 31 декабр “Малакаларни баҳолаш тизимини тубдан такомиллаштириш ва меҳнат бозорини малакали кадрлар билан таъминлаш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-4939-сон Қарори асосида касаба уюшмалари томонидан ходимларнинг меҳнат малака даражасини ҳисобга олган ҳолда иш ҳақи тўланилиши устидан тизимли жамоатчилик назорати ўрнатилиши

69. Бахтсиз ҳодисалар ва фавқулотдаги вазиятлар натижасида зарар кўрган ходимларга, ташкилотнинг молиявий ҳолатини ҳисобга олган ҳолда моддий ёрдам кўрсатилиши мумкин.

70. Ходим меҳнат вазифаларини бажариш билан боғлиқ бўлмаган сабабларга кўра вафот этганда унинг оиласига моддий ёрдам кўрсатилиши мумкин. Унинг меъёри жамоа шартномаларида белгиланади.

71. Ходимларга шифоҳоналарда даволанишлари ва дори-дармон харажатлари учун жамоа шартномасида белгиланган миқдорда моддий ёрдам кўрсатилади.

72. Ходимларга қиш мавсумига тайёргарлик кўришлари учун ижтимоий қўллаб-қувватлаш мақсадида, қишлоқ хўжалик маҳсулотларини сотиб олишлари учун касаба уюшмаси органи тақлифига биноан моддий ёрдам кўрсатилади.

73. Иш берувчи томонидан вақтинчалик меҳнатга лаёқатсизлик бўйича нафақалар куйидаги ходимларга ойлик иш ҳақининг юз фоизи миқдорида тўланади:

1941 - 1945 йиллардаги уруш қатнашчилари ва уларга тенглаштирилган шахсларга,

- Қарамоғида 16 ёшга (ўқувчилар учун—18 ёшга) тўлмаган уч нафар ва ундан кўп фарзанди бўлган ходимларга,

- Чернобил АЭСдаги авария оқибатларини тугатишда қатнашган ходимларга,

- Чернобил АЭСдаги авария натижасида радиоактив ифлосланиш зонасидан эвакуация қилинган ва кўчирилган қон ҳосил қилувчи органлар касалликлари (ўткир лейкоз),

- қалқонсимон без (аденома, рак) ва хавфли ўсмалар билан боғлиқ касалликларга чалинган ходимларга,

- ядро полигонларида ва бошқа радиация - ядро объектларида ҳарбий хизматни ўтаган пенсия ёшидаги ногирон ҳамда меҳнат вазифаларини бажариш билан боғлиқ ҳолда жароҳат олган ва касб касалликлари оқибатида вақтинчалик меҳнат қобилиятини йўқотган ходимларга.

Ижтимоий аҳамиятга эга касалликлар (сил касаллиги, онкология касалликлари, янгидан пайдо бўладиган хатарли ўсимталар, жинсий йўл билан ўтадиган касалликлар, ОИТС, мохов (лепра) касаллиги, руҳий касалликлар) билан касалланган ходимларга меҳнатга лаёқатсизлик бўйича нафақа куйидаги миқдорларда тўланади:

а) умумий иш стажи 8 йил ва ундан ортиқ бўлган ходимларга иш ҳақининг 100 фоизи миқдорида;

б) умумий иш стажи 5 йилдан 8 йилгача бўлган ходимларга иш ҳақининг 80 фоизи миқдорида;

в) умумий иш стажи 5 йилгача бўлган ходимларга иш ҳақининг 60 фоизи миқдорида.

Мазкур банднинг биринчи ва иккинчи қисмларида назарда тутилган ходимлардан ташқари қолган ходимларга вақтинча меҳнатга қобилиятсизлик бўйича нафақа куйидаги миқдорларда тўланади:

а) умумий иш стажи 8 йил ва ундан ортиқ бўлган ходимларга ҳамда 21 ёшга етмаган чин (сағир) етимларга иш ҳақининг 80 фоизи миқдорида;

б) умумий иш стажи 8 йилгача бўлган ходимларга иш ҳақининг 60 фоизи миқдорида.

Пандемия даврида коронавирусга чалинган ходимларга Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 19 мартдаги ПФ-5969-сонли фармонида асосан ўртача ойлик иш ҳақининг 100%и миқдорида нафақа тўланади.

Карантин қоидалари кучайтирилганда ходимлар иш берувчилар томонидан иш ҳақи қисман сақлаб қолиниб мажбурий таътил берилишига йўл қўйилади. (СҚ 374-модда 2-банд)

Масофавий ишда ишловчи ходим иш вақтини ўз хоҳишига кўра тақсимланишини ҳисобга олган ҳолда, у томонидан бажарилган ишлар учун бир барабар миқдорда меҳнат ҳақи тўланади. Бунда ходимга нисбатан иш вақтидан ташқари иш, дам олиш ва байрам кунларидаги иш, шунингдек тунги вақтдаги иш учун меҳнатга ҳақ тўлаш шартлари қўлланилмайди.

Жамоа шартномасида, ички ҳужжатда, меҳнат шартномасида назарда тутилган ходимларнинг бошқа тоифалари ҳам вақтинча масофадан туриб ишлашга ўтиш ёки ўтказиш учун устувор ҳуқуққа эга бўлиши мумкин. (МКнинг 458-моддаси)

74.Иш берувчи ишлаётган аёлларга ҳомиладорлик ва туғиш нафақалар бўйича тўловларни тўлашни кафолатлайди.

75.Ўзбекистон Республикасининг “Дафн этиш ва дафн иши тўғрисида” Қонунига мувофиқ, ходимнинг ёки унинг қарамоғидаги оила аъзосининг вафоти сабабли иш берувчи томонидан ходимга ёки унинг оила аъзоларига дафн этиш ҳаражатларини қоплаш учун белгиланган тартибда нафақа берилади.

76.Ўзбекистон Республикаси ичидаги хизмат сафарлари учун тўланиладиган компенсациялар “Ўзбекистон Республикаси ичкарасидаги хизмат сафарлари тўғрисида”ги Йўриқномага, ҳамда Ўзбекистон Республикаси Меҳнат кодексининг 287-моддасига асосан куйидагиларни ўз ичига олади:

- йўл кира ҳаражатлари норматив асосида;
- Ўзбекистон Республикасида белгиланган **меҳнатга ҳақ тўлашнинг энг кам миқдори**га (**МХТЭКМ**) нисбатан мутаносиб равишда 8 ва 10 фоиздан кам бўлмаган миқдорда суткалик ҳаражатлар;
- доимий турар жойидан бошқа жойда яшаш, шу жумладан уй-жой ижараси билан боғлиқ ҳаражатлар;
- ходим томонидан иш берувчининг руҳсати ёки розилиги билан қилинган бошқа ҳаражатлар.

77. Ходимга:

- иш сайёр ва кўчиб юриш хусусиятига эга бўлганда, шунингдек дала шароитларида ва вахта усулида ишланганда МКнинг 289-моддасига асосан;
- бошқа жойдаги ишга кўчиб ўтганда МКнинг 289-моддасига асосан;
- иш берувчининг йўлланмаси бўйича ходимнинг касбий тайёргарлик, қайта тайёрлаш, малака ошириш ва стажировкадан ўтиши бошқа жойга кўчишни талаб қилса МКнинг 290-моддасига асосан;
- иш жараёнида ходимга тегишли ёхуд унинг томонидан учинчи шахслардан ижарага олинган мол-мулкдан иш берувчининг розилиги билан фойдаланилганда МКнинг 293-моддасига асосан ,компенсация тўланади.
- меҳнат шартномаси бекор қилинганда МКнинг 173-моддасида кўрсатилган ҳолларда ишдан бўшатиш нафақаси тўланади.
- ишдан бўшатиш нафақаси миқдорини белгилаш учун иш стажига иш берувчининг таклифи билан ишга кирган ходимларнинг аввалги меҳнат қилган ташкилотда ишлаган вақти ҳам ҳисобга олинади.

78.Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2016 йил 28 декабрдаги “Кексалар ва ногиронларни давлат томонидан қўллаб-қувватлаш тизимини янада такомиллаштиришга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида” ги ПҚ-2705-сонли Қарорини амалга оширишга ҳар томонлама кўмаклашиш.

79.Ходимларга иш тақсимоти, ходимларнинг фаолиятидаги ютуқлар учун қўшимча мукофот тўловларини режалаштиришда касаба уюшмаси кўмиталари вакилларининг иштироки шарт.

80. Ходимларнинг ишга келиб-кетиш транспорт харажатлари ҳамда тушлик харажатлари иш берувчи томонидан ҳар ойда қисман қопланиши мумкин.

81. Ишлаётган ходимлар ҳамда уларнинг оила аъзоларини ижтимоий ҳимоя қилиш мақсадида, тарафлар жамоа шартномалари орқали ўз зиммаларига қуйидаги мажбуриятларни оладилар:

- Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2022 йил 28 январдаги ПФ-60-сонли Фармони билан тасдиқланган "2022-2026 йилларга мўлжалланган Янги Ўзбекистоннинг тараққиёт стратегияси" ни амалга оширишга оид Давлат дастурлари бажарилишига ҳар томонлама қўмаклашиш;

- кам таъминланган оилаларга, кўп болали оилаларга, уруш ва меҳнат фахрийларига доимий равишда моддий ёрдам кўрсатиб бориш.

82. Иш берувчилар асосий ишидан озод этилмаган касаба уюшмаси қўмитаси аъзоларига, юқори касаба уюшмаси органлари томонидан ташкил этиладиган ўқувлар, маданий-маърифий ва спорт йўналишидаги тадбирларда иштирок этишлари билан боғлиқ хизмат сафари харажатларини муассаса ҳисобидан қоплаш мажбуриятини олади.

Жамоавий музокараларда иштирок этадиган ходимларнинг вакиллари билан меҳнат шартномасини иш берувчининг ташаббуси билан ушбу музокаралар олиб борилаётган даврда интизомий жазо қўллашга ёки уларни бошқа ишга ўтказишга касаба уюшма қўмитасининг олдиндан розилигини олмасдан йўл қўйилмайди.

VI. МЕҲНАТ ИНТИЗОМИ

83. Ходимлар меҳнат вазифаларини меҳнат шартномалари ва ички меҳнат тартиби қоидаларига риоя қилган ҳолда бажарадилар.

84. Ўз меҳнат вазифаларини тўла ва сифатли бажарган ходимларга:

- ташаккурнома изҳор қилиш;
- қимматбаҳо совғалар ва фахрий ёрлик билан тақдирлаш;
- ташкилот тизимидаги турли номинациялар бўйича унвонлар бериш;
- давлат мукофотларига тавсия этиш орқали рағбатлантирилади.

85. Меҳнат интизомини бузганлик учун интизомий жазоларни қўллаш, белгиланган муддатлар ўтиб кетганидан сўнг йўл қўйилмайди.

86. Интизомий жазо амал қилиб турган муддат мобайнида ходимга нисбатан рағбатлантириш чоралари қўлланилмайди.

87. Интизомий жазо қўлланилишидан аввал ходимдан ёзма равишда тушунтириш хати талаб қилиниши лозим.

VII. МЕҲНАТ НИЗОЛАРНИ ҲАЛ ЭТИШ

88. Тарафлар таҳрмоқ Келишувини бажарилишида юзага келган ҳар қандай низоларни олдини олиш чораларини кўришни ўз зиммасига оладилар. Баҳслашувлар ўзаро ишонч ва ҳурмат билан, Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари асосида ҳал этилади.

89. Якка тартибдаги меҳнат низолари "Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси Кенгаши Раёсатининг 12.01.2015 йилдаги 20-66 "с"-сонли ва Ўзбекистон Савдо-саноат палатасининг 15.01.2015 йилдаги 01-СП-сонли қўшма қарори билан тасдиқланган "Якка меҳнат низолари комиссиялари фаолиятини ташкил этиш юзасидан тавсиялар" асосида ишлаб чиқилган низом асосида кўриб чиқилади.

90. Вазирликдаги касаба уюшмаси вакили:

- касаба уюшмалари иш берувчи томонидан меҳнат муносабатларига тааллуқли қонунлар ва талабларига риоя этилишини назорат қилиб боради, аниқланган камчиликларни бартараф этиш бўйича тақдимнома киритади;

- ходимларнинг меҳнат ҳуқуқларини ҳимоя қилиб, даъво аризалари билан судга мурожаат қиладилар;
- ходимларнинг мурожаатларини кўриб чиқиб, улар юзасидан қонунларга мувофиқ тегишли жавоб берадилар.

VIII. МЕҲНАТ ХАВФСИЗЛИГИ ВА ГИГИЕНАСИ

91. Меҳнат хавфсизлиги ва гигиенасини ҳамкорликнинг устувор йўналишларидан бири деб ҳисоблаган ҳолда, Тарафлар ўз зиммаларига қуйидаги мажбуриятларни оладилар:

- Меҳнат хавфсизлиги ва гигиенаси тизимини жорий этиш, унинг фаолият кўрсатиши ва ривожланишини таъминлашда иштирок этиш.

- Ижтимоий-меҳнат масалалари бўйича икки томонлама комиссиялар таркибида тузиладиган меҳнат муҳофазаси ва хавфсизлиги бўйича ишчи гуруҳлар фаолиятини ташкилотларда меҳнат шароитларини яхшилашга ва хавфсизлигини таъминлашга йўналтириш.

- Меҳнат хавфсизлиги ва гигиенаси масалалари бўйича техник жиҳатдан тартибга солиш соҳасидаги норматив ҳужжатлар ва норматив-ҳуқуқий ҳужжатларда ҳамда тармоқ ва худудий келишувлар, жамоа шартномаларида кўзда тутилган, ходимларга яратилган меҳнат шароитлари, саноат ва экологик хавфсизлик ҳолатини давлат назорат органлари билан ҳамкорликда ўрганишни амалда кенг қўллаш.

- тизимдаги ташкилотларда меҳнатни муҳофаза қилишга оид талабларга риоя этилишини таъминлаш бўйича чора-тадбирларни амалга оширади.

- ходимларнинг меҳнат вазифаларини бажариш билан боғлиқ ҳолда жароҳатланиши, касб касалликларига чалиниши ёки саломатликнинг бошқа хил шикастланишларини олдини олиш, шунингдек, уларнинг пайдо бўлиш сабабларини бартараф этиш ишларини амалга оширишга эътибор қаратиш ва жамоатчилик назоратини тизимли йўлга қўйиш.

92. Ижтимоий-меҳнат масалалари бўйича икки томонлама комиссиясининг ваколати доирасида жамоатчилик назоратини амалга оширишда қуйидагиларга эътибор қаратиш:

- ташкилот раҳбарлари ва бошқа мансабдор шахсларидан меҳнат шароитлари ва хавфсизлиги, шунингдек, ишлаб чиқариш билан боғлиқ барча бахтсиз ҳодисалар ва касб касалликлари тўғрисида тўлиқ ахборот олиниши;

- корхона, ташкилот ва муассасаларда меҳнат хавфсизлиги ва гигиенаси бўйича тадбирларнинг молиялаштирилиши;

- ишлаб чиқаришдаги бахтсиз ҳодисалар ва касб касалликларидан давлат томонидан мажбурий ижтимоий суғурта қилинишини, шунингдек иш берувчининг фуқаролик жавобгарлигини мажбурий суғурта қилиш тизимини таъминланиши;

- иш ўринларида меҳнат шароитларининг ҳолати, айниқса зарарли ишлаб чиқариш омиллари ва хавфли ишлаб чиқариш омиллари юзасидан назорат амалга оширилиши;

- ходимларга имтиёзлар ва компенсациялар белгиланадиган, имтиёзли шартларда пенсияга чиқиш ҳуқуқи бериладиган, ногиронлиги бор шахслар банд бўлган зарарли, хавфли ва бошқача меҳнат шароитларига эга иш ўринларида қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда иш ўринларининг меҳнат шароитлари бўйича аттестациядан ўтказилиши;

- дастлабки тарзда (ишга кираётганда) ва даврий (меҳнат фаолияти давомида) мажбурий тиббий кўриклар белгиланган тартибда ўтказилиши;

- иш берувчиларнинг жамоа шартномалари ва келишувларида меҳнат хавфсизлиги ва гигиенаси ҳолати юзасидан кўзда тутилган мажбуриятларини бажаришини ўрганиш;

- ходимларга қонун ҳужжатларида белгиланган имтиёзлар ва компенсацияларни берилиши, ҳамда уларга меҳнатни муҳофаза қилиш бўйича йўл-йўриқлар берилгани, меҳнатни муҳофаза қилиш масалалари бўйича ўқувдан ва малака оширишдан ўтганлиги;

- ходимлар белгиланган нормалар бўйича сут, даволаш-профилактика озик-овқати, газланган тузли сув, шахсий химоя ҳамда гигиена воситалари билан таъминланиши, шунингдек жамоавий химоя воситалари қўлланилиши ҳолати;

- ишлаб чиқариш объектлари ва ишлаб чиқариш воситаларини синаш ва фойдаланиш учун қабул қилиш комиссиялари ишида ҳамда тиббий-меҳнат эксперт комиссияси мажлисларида мустақил эксперт сифатида иштирок этилиши;

- меҳнат хавфсизлиги ва гигиенаси бўйича техник жиҳатдан тартибга солиш соҳасидаги норматив ҳужжатларни ва норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар лойиҳаларини ишлаб чиқишда иштирок этиш натижадорлиги;

- ишлаб чиқаришда меҳнат хавфсизлиги ва гигиенаси талабларининг бузилиши ва бахтсиз ҳодисаларни яширганликда айбдор шахсларни жавобгарликка тортиш тўғрисида ваколатли органларга мурожаат қилиниши;

- меҳнат хавфсизлиги ва гигиенаси бўйича ваколатли вакилларни сайлаш, ўқитиш, ва уларни малакасини доимий равишда ошириб бориш, ҳамда жамоа шартномалари ва келишувларига улар ўз фаолиятини самарали амалга ошириши учун қулай шароитларни яратиш мажбуриятини киритилиши.

- меҳнатни муҳофаза қилиш бўйича вакил этилган шахсга ўз зиммасига юклатилган вазифаларни бажариши учун ҳар ҳафтада камида икки соат иш вақти ажратилади ва бу вақт учун иш жойи (лавозими) бўйича ўртача ойлик иш ҳақи сақланади.

Вакил меҳнат шароитини яхшилаш ва ходимлар манфаатларини химоя қилишдаги сидқи дил меҳнати учун маънавий ва моддий (ташкилотда меҳнат муҳофазасига ажратиладиган маблағ ҳисобидан) рағбатлантирилади.

93. Меҳнат хавфсизлиги ва гигиенаси бўйича техник жиҳатдан тартибга солиш соҳасидаги норматив ҳужжатлар ва норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни қайта кўриб чиқиш ҳамда уларни халқаро стандартларга мувофиқ ишлаб чиқиш ва жорий этиш дастурини тасдиқлаш, уни ўз вақтида ва сифатли амалга ошириш бўйича ишларни мувофиқлаштирилишини таъминлаш.

94. Меҳнат хавфсизлиги ва гигиенаси масалаларининг муҳим ўрин тутиши ҳақида жамоат фикрини шакллантириш бўйича оммавий ахборот воситалари орқали кенг тушунтириш ишларини олиб бориш.

95. Касаба уюшмалари тизимида меҳнат хавфсизлиги ва гигиенаси бўйича жамоат назоратини ташкил этиш юзасидан икки томонлама ҳамкорларни жалб этган ҳолда Республика кўрик-танловини ташкил этиш ва ўтказиш.

96. Ҳар йили 28 апрель “Бутунжаҳон меҳнатни муҳофаза қилиш куни”га бағишлаб ҳафталик ташкил этиш ва барча ташкилотларда нишонланишини ташкил этиш.

97. Халқаро меҳнат ташкилотининг Ўзбекистон Республикаси томонидан ратификация қилинган меҳнат муҳофазасига оид Конвенциялари талаблари бажарилиши устидан ташкилий-ҳуқуқий шаклидан катъий назар барча ташкилотларда мониторинг олиб бориш.

IX. ИЖТИМОЙ КАФОЛАТЛАР, ИЖТИМОЙ ХИМОЯ

98. Меҳнат таътили даврида ходимлар учун Республикадаги санаторий ва дам олиш масканларида, ёзги таътил даврида ходимларнинг фарзандларини болалар дам олиш оромгоҳларида иш берувчи ҳисобидан соғломлаштириш ва дам олдириш ишлари ташкил қилинади.

99. Иш берувчи молиявий имкониятидан келиб чиқиб кўп йиллар давомида тизимда фаолият юритган ёлғиз қариялар, пенсионерлар ва ногиронларга соғломлаштириш учун бепул йўлланмалар ажратади.

100. Иш берувчи томонидан ўзининг балансида бўлган ижтимоий объектлар фаолиятини янада ривожлантириш, моддий-техника базасини мустаҳкамлаш, жорий ва капитал

таъмирлаш ҳамда зарур шарт-шароитлар яратиш учун сарф-харажат сметаси асосида маблағ ажратади.

101. Ходимлар ва уларнинг оила аъзоларини соғломлаштириш ҳамда дам олиши учун йўлланмалар, бошланғич касаба уюшма кўмиталари томонидан бериладиган буюртмалар асосида, улар томонидан тўланган ижтимоий солиқ тушумларидан ва касаба уюшмасига аъзолик бадалларидан тушган маблағларнинг соғломлаштиришга ажратилган миқдорига мувофиқ равишда берилади.

102. Ҳамкорликда:

1. Вазирлик тизимида фаолият олиб бораётган ходимларни кўнимсизлигининг олдини олиш мақсадида доимий рағбатлантириб бориш чораларини кўриш, жисмоний тарбия ва спорт соҳасига малакали мутахассисларни жалб этиш мақсадида меҳнатга ҳақ тўлаш тизимини қайта кўриб чиқиш.

2. Ташкилотларни малакали кадрлар билан таъминлаш тизимини такомиллаштириш, самарали меҳнат фаолиятини ташкил этиш ва етарлича шарт-шароитлар яратиш орқали ижтимоий қўллаб-қувватлаш мақсадида уй-жой сотиб олиш учун имтиёзли кредитлар ажратилишига кўмаклашиш.

3. Жисмоний тарбия ва спорт соҳаси ходимларини соҳага оид илғор тажрибага эга хорижий давлатлар билан мунтазам тажриба алмашиш мақсадида:

соҳа вакилларини халқаро лойиҳаларда иштирокини таъминлаш орқали тажриба алмашиш тизимини жорий қилиш;

жисмоний тарбия ва спорт йўналишидаги олий таълим муассасаларнинг талабаларини илғор тажрибага эга хорижий давлатлардаги нуфузли олий ўқув юртларида ўқув амалиётини ташкил этиш борасида ўзаро меморандум имзолашга эришиш;

ёш, умидли иқтидорларни оталиққа олиш. Уларни дунё ареналарига чиқишига Вазирлик билан биргаликда кўмаклашиш.

4. Кўп йиллар мобайнида меҳнат қилиб, халқни эътиборини қозонган, юртимиз жисмоний тарбия ва спортга улкан ҳисса қўшган Устоз ва фахрийларни:

Давлат мукофотларига тавсия этиш;

Ёшлар сиёсати ва спорт вазирлиги тизимидаги олий таълим муассасалари талабаларидан ташкил топган кўнгилик – **волонтёрларни** жалб этган ҳолда ёлғиз кексаларнинг ҳолидан хабар олиш, туғилган кун ва жисмоний тарбия ва спорт соҳасидаги байрамларда уларга эсдалик совғалари бериш, маиший муаммоларини ҳал этишда кўмаклашиш;

юртимиз зиёратгоҳларига саёхатлар уюштириб “Фахрийлар поездлари”ни ташкил этиш;

шифохона ва соғломлаштириш оромгоҳларида даволанишлари ва дори-дармон воситаларини харид қилиш харажатлари учун жамоа шартномасида белгиланган миқдорда моддий ёрдам кўрсатиш;

Олий таълим муассасаларида мунтазам равишда Фахрийлар иштирокида ёшлар билан давра суҳбатлари, “мастер класслар” ташкил этиш. Тадбирларни оммавий ахборот воситаларида кенг оммага ёритиб бориш.

5. Умумхалқ ва касб байрамларини, хусусан, 6 апрель –“Халқаро спорт куни” ва 11 ноябрь – “Ўзбекистон касаба уюшмалари куни”ни нишонлаш ва эсдалик совғалар билан тақдирлаш.

6. Соҳа ходимлари учун соғломлаштириш профилактория маркази ташкил этиш.

7. Ўқув йили давомида мувоффақиятларга эришган энг иқтидорли ва ижтимоий-иқтисодий кўмакга муҳтож талабаларга Низом асосида “Ўзбекистон маданият, спорт ва туризм ходимлари касаба уюшмаси стипендияси”ни жорий этиш.

8. Тармоқ тасарруфидаги таълим муассасаларининг талабалар ётоқхоналаридаги шарт-шароитларини яхшилаш мақсадида ишлаб чиқилган низомга асосан “Энг намунали ётоқхона” кўрик танловини ташкил этиш.

9. Жисмоний тарбия ва спорт соҳасида халқаро марафонлар, халқаро экомарафонлар, авторалли ва мотокросс спорт мусобақаларини тизимли ўтказиш орқали спорт туризмининг ривожлантириш.

10. Қишки олимпия спорт турлари инфратузилмасини яратиш, ушбу спорт турларини оммалаштириш.

11. Миллий спорт турларини ривожлантириш ва оммавийлигини ошириш, уларни Осий ва Олимпия ўйинлари дастурларига киритиш бўйича тизимли чора-тадбирларни амалга ошириш.

12. Миллий спорт ўйин турларини чет элларга кенг тарғиб қилиш ва танитиш мақсадида ҳар бир ҳудудда томошабоп спорт ўйинларини ташкил этиб, сайёҳларни ўйинларга жалб қилиш.

X. АЁЛЛАР ВА ЁШЛАР УЧУН ҚЎШИМЧА КАФОЛАТЛАР

Тарафлар аёллар ва ёшлар учун Ўзбекистон Республикасининг қонун ҳужжатларида назарда тутилган кафолатларга риоя этишни ва имтиёзлар беришни ўз зиммасига олган ҳолда қуйидагиларни зарур деб ҳисоблайдилар:

103. Аёллар ва ёшларга қўшимча имтиёзлар берилишини назарда тутувчи идоравий норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни инвентаризациядан ўтказиш ва Халқаро Меҳнат Ташкилоти конвенцияларига ва Ўзбекистон Республикаси қонунларига мувофиқлиги нуқтаи-назаридан қайта кўриб чиқиш ҳамда уларга қўшимча ва ўзгартиришлар киритиш юзасидан таклифлар бериш.

104. Жамоа шартномалари ва келишувларида қуйидагилар назарда тутилишини таъминлаш:

хотин-қизлар ва эркаклар учун тенг ҳуқуқ ҳамда имкониятларни таъминлаш мажбуриятларини ташкилотларнинг ва улар таркибий бўлинмаларининг ваколатли шахси зиммасига юклатиш;

ишга қабул қилиш ва хизмат бўйича кўтаришда хотин-қизлар ва эркаклар учун тенг ҳуқуқ ҳамда имкониятларни яратиш;

хотин-қизлар ва эркаклар меҳнатига ҳақ тўлашда нотенгликни бартараф этиш.

105. Жамоа шартномалари ва келишувларида аёллар ва ёшларга имтиёзлар бериш, улар учун маънавий ва моддий қўллаб-қувватлаш чораларини қўллаш масалаларини назарда тутиш, шу жумладан:

ҳомиладорлик ва туғиш таътиллари кунини узайтириш;

болали аёлларга моддий ёрдам кўрсатиш ва қисқартирилган иш вақтини ўрнатиш;

таълим муассасалари битирувчиларига меҳнат муносабатлари соҳасида қўшимча имтиёзлар ўрнатиш;

хотин-қизларнинг жисмоний фаоллигини ошириш учун зарур шарт-шароитлар яратиш, хотин-қизлар учун саёҳатларини ташкил этиб бориш;

узоқ муддат фойдаланиладиган товарлар харид қилиш, уй-жой қурилиши, шунингдек сафарбарлик чақируви захирасида хизматни ўташга ҳақ тўлаш учун ёш ходимларга фоизсиз ссудалар бериш.

аёлларга малака ошириш ва қўшимча таълим олиш учун имкониятлар яратиб бериш;

тиббий ҳулосага мувофиқ ҳомиладор аёлларга енгилроқ ёки ноқулай ишлаб чиқариш омиллари таъсиридан ҳоли бўлган иш ўринларига ўтказиш;

хомиладор аёлларни тиббий кўриқдан ўтишлари учун, уларнинг ўртача иш ҳақи сақланган ҳолда ишдан озод этиш, агар мазкур кўриқни ишдан ташқари вақтда ўтказиш имконияти бўлмаса;

106.Касаба уюшма кўмитаси аёллар меҳнат шароитларини яхшилашга кўмаклашишни ўз зиммасига олади, аёллар меҳнати ва соғлиғи муҳофазаси бўйича ижтимоий дастури бажарилишида иш берувчига яқиндан ёрдам беради.

107.Тизимдаги муассасалар фаолиятида ёш мутахассислар иштироки самарасини янада ошириш ҳамда ёшларни ижтимоий ҳимоя масаласи ечимини топиш мақсадида тарафлар қуйидагиларга келишиб олдилар:

- Халқаро Меҳнат Ташкилотининг “Ишга қабул қилиш учун энг кичик ёш тўғрисида” ги 138-сонли ва “Болалар меҳнатининг оғир шакллари таъқиқлаш ва йўқ қилишга доир шошилиш чоралар тўғрисида” ги 182-сонли Конвенцияларига биноан ишга қабул қилиш учун энг кичик ёшга риоя этиш ҳамда болалар меҳнатининг оғир шакллари таъқиқлаш юзасидан аниқ мақсадга йўналтирилган иш олиб бориш;

- «ёш оила» вакили бўлган ходимларга ҳар тарафлама ёрдам кўрсатиш.

108.Иш берувчининг мажбуриятлари:

- ўн саккиз ёшга тўлмаган шахсларга меҳнатни муҳофаза қилиш, иш вақти, таътиллار ва бошқа меҳнат шарт-шароитлари соҳасида қўшимча имтиёзлар бериш;

- касб-ҳунар таълими муассасаларида ёш мутахассисларни тайёрлаш, уларни вазирлик тизимидаги ташкилотлар фаолиятига жалб этиш борасида аниқ мақсадга йўналтирилган иш олиб бориш.

109.Касб-ҳунар коллежлари битирувчиларининг ишга жойлаштирилишини ва иш жойларида мосланишини назоратга олади.

110.Узоқ муддат фойдаланиладиган товарлар харид қилиш, уй-жой қурилиши, шунингдек сафарбарлик чақируви захирасида хизмат ўташга ҳақ тўлаш учун ёш ходимларга фоизсиз судалар берилишига иш берувчи кўмаклашади.

111.Касаба уюшма кўмитаси мажбуриятлари:

а) ёш ходимларнинг ижтимоий ҳуқуқлари ва кафолатларини ҳимоя қилиш ишларини янада такомиллаштириш мақсадида мавжуд ҳуқуқий-норматив базадан фойдаланиш;

б) ёш йигит-қизларни касаба уюшмаси фаолиятига жалб этиш ишларини олиб бориш;

в) ўқувчи ва талабаларнинг ишлаб чиқариш амалиётини назорат этилишига юқори малакали ишчилар, раҳбарлар, мутахассисларни жалб қилишга кўмаклашиш;

г) касб-ҳунар таълими муассасалари битирувчилари билан меҳнат шартномаларини тузиш ва уларни жамоа шартномалари билан таништирилишини таъминлаш;

д) ёш ходимларнинг иш жойларида мақбул шароитларини таъминлаш бўйича иш олиб бориш.

112.Мулкчилик шаклидан қатъий назар, ҳар бир меҳнат жамоасида “Устоз-шогирд” тизимини жорий этилади. Бундай ҳолатда, таълим муассасасини тамомлагандан кейин биринчи марта ишга қабул қилинган ходимга бир йил давомида тажрибали ходимни устоз сифатида бириктириш.

113.Олий, ўрта махсус таълим муассасалари битирувчилари, Ўзбекистон Республикаси Қуролли Кучлари сафидан муддатли ҳарбий хизматдан қайтган шахслар ва ижтимоий ҳимояга муҳтож аҳоли қатламларининг бошқа тоифаларини ишга жойлаштиришга ҳар томонлама кўмаклашилади.

114.Меҳнат бозорини таҳлил қилиш асосида меҳнат бозорида талаби юқори бўлган касблар бўйича мутахассисларни тайёрлаш, касб-ҳунар коллежлари битирувчиларини мутахассислиги бўйича ишга жойлаштириши, ёш мутахассисларни ўз иш ўринларида кўнимлигини иш берувчи таъминлайди.

XI. МАДАНИЙ-МАЪРИФИЙ ИШЛАР, ЖИСМОНИЙ ТАРБИЯ ВА СПОРТНИ ОММАЛАШТИРИШ, МЕХНАТКАШЛАР ВА УЛАРНИНГ ОИЛА АЪЗОЛАРИНИ СОҒЛОМЛАШТИРИШ

115.Мазкур масалаларда тарафлар қуйидагиларни ўз зиммаларига оладилар:

- ҳар бир ташкилотда “Маънавият ва маърифат хонаси” ни ташкил этиш ва уни адабиётлар ҳамда плакатлар, стендлар билан таъминлаш;

- ходимлар ва уларнинг оила аъзолари ўртасида бадиий ҳаваскорликни янада ривожланишига ҳар тарафлама ёрдам кўрсатиш, уларнинг бўш вақтларини сермазмун ўтказишлари учун тарихий обидаларга саёҳатлар, театр, концерт ва музейларга ташрифларини уюштириш;

- рағбатлантириш сифатида тизим ташкилотларининг бюджетдан ташқари маблағлари ҳисобидан ўз ходимларининг камида 10 фоизини оила аъзолари билан биргаликда ҳар йили дам олишга (ички туризмга) юборишни назарда тутадиган ходимларнинг жамоавий ва оилавий дам олишини ташкил қилиш;

- ходимлар, айниқса ёшларни маънавий-маърифий, ғоявий-мафкуравий дунёқарашини янада ошириш, сиёсий ва ҳуқуқий билимини ривожлантириш, интеллектуал салоҳиятини такомиллаштириш мақсадида, турли соҳа вакиллари жалб этган ҳолда давра суҳбатлари, маънавий-маърифий тадбирларни ўтказиб бориш;

- ходимларни ва уларнинг фарзандларини соғломлаштириш, дам олдириш билан боғлиқ тадбирларни касаба уюшма қўмитасининг тавсияси асосида ташкил этиш;

- тизим ташкилотларида ойнинг бир шанба кунини “Спорт-саломатлик куни” деб эълон қилиш ва **Иш берувчи** билан ҳамкорликда ходимларга жисмоний тарбия ва спорт билан шуғулланишлари учун етарли шароитлар яратиб бериш (спорт майдончалари ташкил этиш, махсус спорт хоналарини ажратиш), турли спорт секциялари ва тўғарақларига жалб этиш, меҳнат жамоаларида ходимлар гимнастикасини жорий этиш ҳамда жисмоний тарбия жамоалари фаолиятини йўлга қўйиш;

- соғлом турмуш тарзи ва оммавий спортни ривожлантириш мақсадида меҳнат жамоаларида фаолият юритаётган ходимга “Спорт тарғиботчиси” қўшимча вазифасини юклаш ва унинг базавий лавозим маошига 20 фоиз миқдорида устама белгилашни йўлга қўйиш;

- ходимларга меҳнат қонунчилигига мувофиқ улар учун қулай бўлган вақтда саёҳат қилиш ва дам олиш учун таътилнинг фойдаланилмай қолган қисми ҳисобидан дам олиш кунлари (отгул) бериш.

- касаба уюшмаси фаолларини касаба уюшмаси фаолиятининг асосий йўналишлари бўйича ўқитиш;

- умумхалқ ва касб байрамларини, хусусан 15 апрель “Маданият ва санъат ходимлари куни” ва 11 ноябрь “Касаба уюшмалари куни”ни нишонлаш, байрам муносабати билан касб маҳорати, спорт ва бадиий ҳаваскорлик бўйича мусобақа, танлов ҳамда тадбирлар уюштириш.

Ҳар ойда меҳнатга ҳақ тўлаш жамғармасининг 1 фоиз миқдоридаги маблағни маданий-маърифий, жисмоний тарбия-спорт тадбирлари, Республика ҳудудидаги тарихий қадамжоларга саёҳатлар ташкил этиш, концертлар, театрларга чипталар ва истироҳат боғларига таклифномалар харид қилиш, моддий ёрдам кўрсатиш, рағбатлантириш, **Касаба уюшмаси** қўмитасининг штатдаги ходимларига қўшимча ҳақ тўлаш ва бошқа мақсадлар учун иш берувчининг молиявий имкониятларидан келиб чиқиб амалга оширилади.

116.Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 30 октябрдаги “Соғлом турмуш тарзини кенг тадбиқ этиш ва оммавий спортни янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПФ-6099-сон Фармонида асосан жамоа шартномаларида:

- иш куни давомида ишлаб чиқариш гимнастикаси машқларини бажариш учун иш вақтидаги киритиладиган махсус танаффуслар белгилаш тартибини жорий этиш;

- Иш берувчиларга ходимлар ва уларнинг оила аъзоларини ҳар йили маданий дам олдириш ва соғломлаштиришларини ҳамда “Ўзбекистон бўйлаб саёҳат қил!” дастури доирасидаги саёҳатлари учун шароит яратишларини тавсия этиш.

- иш вақтидан сўнг (ҳафтада камида бир марта) тизимдаги меҳнат жамоаларида раҳбар ва барча ходимларнинг жисмоний тарбия ва спорт машғулоти (югуриш, стритбол, футбол, бадминтон, волейбол, баскетбол, стол тенниси, сузиш ва бошқалар) билан шуғулланишни ташкил этиш белгиланади.

117.Иш берувчи ходимлар ва уларнинг фарзандларини соғломлаштириш, дам олдириш, маънавий-маърифий ва спорт тадбирларини амалга ошириш мақсадида маблағлар ажратади.

118.Республика кенгашининг “Энг намунали бошланғич ташкилот” республика кўрик-танловида тизимдаги ташкилотлар иштирокини таъминлайди.

119.Вазирлик ва унинг тизимидаги ташкилотларда иш берувчилар “Ишонч” ва “Ишонч-доверие” газеталарига обуна бўлишда касаба уюшмасига кўмаклашади.

XII. КЕЛИШУВНИНГ АМАЛ ҚИЛИШИ ВА УНИ БАЖАРИЛИШИ УЧУН ТАРАФЛАРНИНГ ЖАВОБГАРЛИГИ.

120.Мазкур келишув 2023-2025 йиллар учун тузилган бўлиб навбатдагиси қабул қилингунга қадар амалда бўлади. Шу вақт давомида унга қўшимча ва ўзгартиш киритишга тарафларнинг келишуви асосида йўл қўйилади. Тарафларнинг мулкдори алмашганда, қайта ташкил этилганда, номи ўзгарганда Келишув ўз кучини сақлаб қолади.

121.Ушбу келишув вазирлик ва Республика кенгаши ўртасида имзоланганидан сўнг, Ўзбекистон Республикаси Камбағалликни қисқартириш ва бандлик вазирлигига билдириш рўйхатидан ўтказиш учун 7 кунлик муддат ичида тақдим этилади.

122.Келишув Ўзбекистон Республикаси Камбағалликни қисқартириш ва бандлик вазирлигига билдириш рўйхатидан ўтказилганидан сўнг икки ҳафта ичида унинг нусхасини вазирликнинг барча таркибий тузилмаларига жамоа шартномаларига мувофиқлаштириш мақсадида жўнатади.

123.Келишув талаблари бажарилмагани аниқланган тақдирда уни имзолаган шахсларга ёзма равишда маълумотлар тақдим этилади. Ёзма равишда киритилган маълумотлар комиссия томонидан икки ҳафта ичида муҳокама этилиб, сўнгра тегишли қарор қабул қилинади.

124.Келишувнинг бажарилиши якунлари тўғрисидаги маълумотларни келишув комиссияси аъзолари тайёрлайдилар ва йил якуни бўйича бир марта вазирлик ҳамда Республика кенгашининг қўшма йиғилишида муҳокама қилинади.

125.Ушбу Келишув уч нусхада тузилган бўлиб, Вазирлик, Республика кенгаши ҳамда Ўзбекистон Республикаси Камбағалликни қисқартириш ва бандлик вазирлигига бир нусхадан берилади ва унинг шартлари ўзаро ёзма розиликсиз ошкор қилинмаслиги лозим.

126.Ушбу Келишувдан фақат хизмат доирасида фойдаланилади.

